

สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลัก
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในภาคกลาง

นางสาว จินตนา ฉิมพลีวัฒน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-682-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016729

SUPPORT STATE ON TEACHING IN BRANCH SCHOOLS OF ADMINISTRATORS OF PRINCIPAL
ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE
OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION
IN CENTRAL REGION

Miss Jintana Chimpleewat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education
Graduate School
Chulalongkorn University
1990
ISBN 974-577-686-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาหลัก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติในภาคกลาง

โดย

นางสาว จินตนา ฉิมพลีวัฒน์

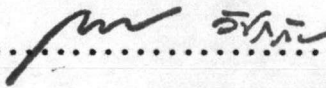
ภาควิชา

ประถมศึกษา

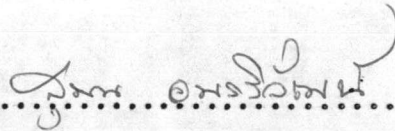
อาจารย์ที่ปรึกษา

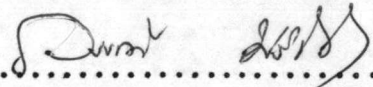
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรณี ศิริโชติ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราชย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ สุมณ อมรวิวัฒน์)

.... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรณี ศิริโชติ)

.... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุมา สุกนธมาน)

จินตนา จิมพลีวัฒน์ : สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาหลัก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในภาคกลาง (SUPPORT
STATE ON TEACHING IN BRANCH SCHOOLS OF ADMINISTRATORS OF PRINCIPAL
ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE
NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION IN CENTRAL REGION) อ.ที่ปรึกษา :
ผศ.วราณี สิริโชติ, 172 หน้า. ISBN 974-577-682-3

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษาหลัก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในภาคกลาง

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนสาขาได้รับการส่งเสริมด้านการสอนจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
หลักเป็นส่วนใหญ่ในทุกด้าน หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าในแต่ละด้านได้รับการส่งเสริมการสอนมากดังนี้

ด้านการเตรียมการสอน ได้แก่ การประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับหลักสูตร กำหนดการสอน
และแผนการสอน ด้วยวิธีประชุมร่วมกันระหว่างครูในโรงเรียนสาขาและโรงเรียนประถมศึกษาหลัก ด้านการ
จัดการเรียนการสอน ได้แก่ การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนด้วย
การใช้วัสดุในท้องถิ่นมาผลิตอุปกรณ์การสอน ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ได้แก่ การจัดบรรยากาศ
ในการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการผลิตและการใช้
สื่อการสอน ได้แก่ การส่งเสริมให้นำวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาผลิตสื่อการสอนด้วยการแนะนำให้เห็นประโยชน์
ของวัสดุในท้องถิ่น ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดทำมีการประชุมชี้แจงขอขยายและ
แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผล ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ได้แก่ การติดต่อประสานงานกับ
ผู้บริหารเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน และด้านการนิเทศการศึกษา ได้แก่ การให้ปรึกษาปัญหาด้านการเรียน
การสอนเมื่อมีปัญหาสำคัญ

ส่วนด้านการสอนที่ได้รับการส่งเสริมน้อยจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลัก ได้แก่ การจัด
ครูเข้าชั้นเรียนในโรงเรียนสาขา การจัดทำตารางสอนในโรงเรียนสาขา การสื่อสารหรือรายงานเพื่อ
ให้ทราบความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าของการจัดการเรียนการสอน การจัดตกแต่งห้องเรียน การใช้
สื่อการสอนในโรงเรียนสาขา การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนการสอน การจัดการ
ปฐมนิเทศ และการไปสังเกตการสอนในโรงเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการเรียนการสอน

ภาควิชา ..... ประถมศึกษา .....
สาขาวิชา ..... ประถมศึกษา .....
ปีการศึกษา ..... 2532 .....

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

JINTANA CHIMPLEEWAT : SUPPORT STATE ON TEACHING IN BRANCH SCHOOLS OF ADMINISTRATORS OF PRINCIPAL ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION IN CENTRAL REGION. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.WANNEE SIRICHOTE, 172 PP. ISBN 974-577-682-3

The purpose of this research was to study the support state on teaching in branch schools of administrators of principal elementary schools under the jurisdiction of the Office of the National Primary Education Commission in Central Region.

The findings were the branch schools were supported most from the administrators of the principal elementary schools in every aspect.

Concerning each aspect of teaching, in teaching preparation, conference between teachers from the branch schools and teachers from the principal elementary schools was supported most. Concerning instructional provision, usage of local resources for instructional purposes by making media from local materials was supported most. Concerning classroom atmosphere arrangement, having students participating in instructional activities was supported most, while promoting making media from local materials by pointing out the advantages of local materials was supported most in producing and implementing instructional media. In instructional evaluation, providing evaluation orientation explaining about scope and practical evaluation guidelines was supported most; in the child's learning promotion, coordinating with the administrators to solve the students' problems was supported most; and counseling on instructional problems was supported most in educational supervision.

On the other hand, the teaching aspects supported least by the administrators of the principal elementary schools were placing teachers in the branch schools, providing teaching schedules in the branch schools, communicating to inform the progress of instructional provision, decorating the classrooms, implementing instructional media in the branch schools, developing instructional evaluation instruments, orientation provision, and observing instruction in the outstanding schools.

ภาควิชา ..... ประถมศึกษา
สาขาวิชา ..... ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จเรียบร้อยได้ด้วยความเมตตาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์
วรรณิ ศิริโชติ ที่กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือ ชี้แนะแนวทางให้
ข้อคิดที่มีประโยชน์ ตลอดจนแก้ไขสิ่งที่ยกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอ
กราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความกรุณาตรวจสอบ เครื่องมือในการวิจัย
ขอขอบพระคุณศึกษานิเทศก์จังหวัดที่กรุณาให้ข้อมูลเบื้องต้นและเอกสารต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ รุ่นที่ภาควิชา
บริหารการศึกษาและภาควิชาประถมศึกษา ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์
ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จ
จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ ร.ค.ค.บุญลือ คุณแม่ จัด ฉิมพลีวัฒน์
และ พ.ศ.ประสิทธิ์ คุณวลีวัลย์ มณีรัตน์ ที่ให้กำลังใจ สนับสนุนและช่วยเหลือผู้วิจัยในด้านต่าง ๆ
ตลอดจนด้านการศึกษา

จินตนา ฉิมพลีวัฒน์

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
 บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	4
วิธีดำเนินการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	6
2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
การจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ...	7
การจัดตั้งโรงเรียนสาขา	11
แนวปฏิบัติในการบริหารโรงเรียนสาขา	13
ปัญหาของโรงเรียนสาขา	15
บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารในการจัดการเรียนการสอน	16
การเตรียมการสอน	19
การจัดการเรียนการสอน	23
การจัดบรรยากาศในห้องเรียน	28
การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน	30

สวรบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การประเมินผลการเรียนการสอน	36
การส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก	42
การนิเทศการศึกษา	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย	50
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	50
ประชากร	50
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	54
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	111
บรรณานุกรม	123
ภาคผนวก	128
ประวัติผู้เขียน	172

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนโรงเรียนสาขา จำแนกตามระดับชั้นที่เปิดทำการสอนในปัจจุบัน	56
2	จำนวนโรงเรียนสาขา จำแนกตามจำนวนของอาคารเรียนชั่วคราว และอาคารเรียนถาวร	57
3	จำนวนโรงเรียนสาขา จำแนกตามจำนวนนักเรียน	58
4	จำนวนโรงเรียนสาขา จำแนกตามลักษณะภูมิประเทศ	59
5	จำนวนโรงเรียนสาขา จำแนกตามวิธีการเดินทางไปโรงเรียน ประถมศึกษาหลัก	60
6	จำนวนโรงเรียนสาขา จำแนกตามระยะทางจากโรงเรียนประถมศึกษา หลัก	61
7	จำนวนโรงเรียนสาขา จำแนกตามระยะเวลาในการเดินทางไป โรงเรียนประถมศึกษาหลัก	62
8	จำนวนโรงเรียนสาขา จำแนกตามเชื้อชาติของประชาชนส่วนใหญ่ที่ โรงเรียนตั้งอยู่	63
9	จำนวนโรงเรียนสาขา จำแนกตามอาชีพส่วนใหญ่ของประชาชนและ ผู้ปกครอง	64
10	จำนวนโรงเรียนสาขา จำแนกตามจำนวนครั้งในการรายงานผลการ ปฏิบัติงาน	65
11	จำนวนโรงเรียนสาขา จำแนกตามจำนวนครั้งที่ผู้บริหารไปเยี่ยม โรงเรียน	66
12	สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลัก	67
13	สถานภาพทั่วไปของครูผู้ดูแลโรงเรียนสาขา	69
14	สถานภาพทั่วไปของครูผู้สอนในโรงเรียนสาขา	72
15	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการกำหนดนโยบายและเป้าหมายของการจัดการเรียน การสอน	76

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการจัดกิจกรรมพัฒนาความรู้ด้านหลักสูตรและการสอน	77
17	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการประชุมเกี่ยวกับหลักสูตร กำหนดการสอน และ แผนการสอน	78
18	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการจัด เอกสารหลักสูตร	79
19	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการจัดครู เข้าชั้น เรียน	81
20	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการจัดตารางสอน	82
21	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการทำบันทึกการสอน	83
22	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการเตรียมความพร้อมด้านการจัดการ เรียนการสอน	84
23	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการส่งเสริมวิธีการสอน	85
24	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น	86
25	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการส่งเสริมการสอนเป็นรายกลุ่มประสบการณ์	87
26	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการรายงานความก้าวหน้าในการจัดการ เรียนการสอน	88

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
27	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการจัดตกแต่งห้องเรียน	89
28	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการจัดบรรยากาศในการเรียนการสอน	90
29	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการจัดหาสื่อการสอน	91
30	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการอบรมเรื่องการใช้และผลิตสื่อการสอน ...	92
31	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการส่งเสริมการผลิตสื่อการสอน	93
32	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการนำวัสดุในท้องถิ่นมาผลิตสื่อการสอน	94
33	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการใช้สื่อการสอนอย่างคุ้มค่าและเกิดประสิทธิผล	95
34	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการปรับปรุงหรือซ่อมแซมสื่อการสอน	96
35	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการติดตามและประเมินผลการใช้สื่อการสอน .	97
36	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการประชุมชี้แจงขอขยายและแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการ ประเมินผล	98
37	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการพัฒนาประสิทธิภาพ เกี่ยวกับการประเมินผล	99

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
38	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการประเมินการผ่านจุดประสงค์	100
39	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียน การสอน	101
40	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล ...	102
41	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก .	103
42	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน	104
43	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการปฐมนิเทศ	105
44	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถพิเศษของ นักเรียน	106
45	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการติดตามผลการจัดการเรียนการสอน	107
46	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการปรึกษาปัญหาด้านการเรียนการสอน	108
47	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการให้ความช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอน	109
48	สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาหลักในการไปสังเกตการสอนในโรงเรียนที่เป็นแบบอย่าง ที่ดี	110